

Список літературних джерел:

1. Підходи до формування оптимального портфеля цінних паперів – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15502>
2. ИнвестФонд. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://investfunds.ru/>
3. Прогнозування прибутковості акцій компаній на фондовому ринку перів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/23676/1/>
4. Українська Біржа. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ux.ua/>

УДК 336.761

ІНДЕКС ДОУ-ДЖОНСА ЯК ІНДИКАТОР ФОНДОВОГО РИНКУ

Гурська Х. Я.

Науковий керівник: асист. І. Р. Боднарук

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: hrustysag@gmail.com

Важливою складовою фондових ринків країн з розвинутою економікою є наявність сукупності індикаторів, які дають змогу здійснювати поточний та перспективний аналізи цього важливого сегмента фінансового ринку. За їх допомогою оцінюється загальна ситуація на фондовому ринку та можливість досягнення поставлених інвестиційних цілей, здійснюється вибір стратегії дій учасниками фондового ринку, ведуться операції з цінними паперами на провідних фондових біржах світу [1, с.58].

Індекс Доу-Джонса (англ. Dow Jones Industrial Average, DJIA) є одним із найвідоміших фондових індексів, створених редактором газети Wall Street Journal і засновником компанії Dow Jones & Company Чарльзом Доу, для зведення інформації по акціях індустриальних підприємств на американській біржі цінних паперів.

Вперше показник Доу Джонса був розрахований в 1884 році за акціями 11 компаній: 9 залізничних та 2 промислових. Надалі цей індекс змінювався, але за основу його розрахунку завжди обирали акції транспортних компаній. Він розраховується за акціями 20 найбільших транспортних компаній США.

Перелік компаній, охоплених індексом Доу-Джонса, переглядається з розвитком ситуації на фондовому ринку. Складанням цього переліку займається редакція газети “The Wall Street Journal”.

Ті чи інші акції вибувають з фондового ринку в зв'язку зі злиттям компаній, або втратою окремих з них активності на ринку або в зв'язку з їх банкрутством. У таких випадках в розрахунок включаються акції інших компаній, тобто індекс в цілому коригується так, щоб його можна було

порівняти з попереднім показником. Для цього використовується спеціальний коефіцієнт [2, с.47].

В основі індексу Доу-Джонса — теорія Доу про аналіз ринку за допомогою середніх показників котирувань промислових і транспортних акцій. Вважається, що тенденція ринку загалом позитивна, якщо один з цих середніх показників піднімається вище попереднього локального піку, за яким настає аналогічне зростання другого показника. Коли ж обидва показники знижуються нижче попереднього локального мінімуму, це підтверджує загальну тенденцію до спаду. Цю теорію покладено в основу прогнозування майбутніх змін на фондовому ринку.

Формула обчислення індексу досить проста, і дорівнює сумі цін акцій, що входять до досліджуваної вибірки, поділеної на так званий дільник Доу. Цей дільник спочатку дорівнював кількості компаній, тим самим перетворюючи формулу в середнє арифметичне. Але з плином часу, через різні події, такі як спліти (розподіл акцій) і зміни в списку компаній, впливали на дільник Доу.

Зараз, значення дільника Доу менше 1, тобто значення Індексу Доу Джонса більше суми всіх вхідних акцій. Сенс в зміні дільника Доу полягає в тому, щоб до і після якоїсь істотної події значення індексу залишилося колишнім. Для цього і змінювався дільник.

Головне значення мають зміни індексу з плином часу, оскільки вони дозволяють визначати загальний напрямок руху ринку, навіть в тих випадках, коли ціни акцій у "індексному кошику" змінюються різноспрямовано [3].

Історичний мінімум індексу Доу-Джонса, був зафіксований під час Великої депресії у 1932 році 8 липня, протягом цього дня індекс падав навіть до 40,56, проте під час закриття сесії показник становив - 41,22 [4].

Історичний максимум був зафіксований у 2020 році - 29,551.45, а у 2016 році індекс Доу-Джонса становив 19,382.79, тобто за останні 4 роки він зріс на 10,168.66, що було пов'язано зі світовою економічною кризою через пандемію коронавірусу [4]. Фінансова допомога розміром 2 трильйони доларів спрямована на запобігання масовому звільненню працівників і банкрутств компаній у США дала стрімкий зріст індексу Доу-Джонса. Адже, як відомо, у період карантину низка підприємств вимушена була припинити роботу, що спричинило значні матеріальні збитки (рис. 1).

До основних переваг індексу можна віднести:

- показник існує великий проміжок часу, що дозволяє об'єктивно порівнювати стан американської економіки на будь-якому етапі;
- компанії, що входять в індекс, визнаються надійними і стійкими, включаючи їх акції, інші активи (що активно використовують трейдери);
- простота обчислення без застосування спеціальних формул (застосовується середнє арифметичне).

Але також існують певні недоліки індексу Доу-Джонса:

Рис.1 Динаміка індексу Доу-Джонса за останні 4 роки

– всі компанії мають однакову «вагу» при розрахунку усередненого показника. При падінні курсу цінних паперів одного підприємства загальне значення може вільно компенсуватися зростанням котирувань інших фірм, що здатне ввести трейдера в оману;

– всього лише 30 компаній не завжди об'єктивно відображають реальний стан ринку в США. Значення добре допомагає при аналізі певних проміжків, але на діючому ринку володіє «невеликою об'єктивністю».

Однак цей індекс є далеко не досконалим. Адже його розраховують як середньоарифметичну величину, то найбільший вплив тут мають акції з вихідною ринковою вартістю. Кількість проданих акцій не впливає на величину індексу.

Список використаних джерел:

1. Калюга О.О. Роль індикаторів у системі державного регулювання фондового ринку. Держава та регіони. Сер. Держ. упр.. 2010. Вип. 4. С. 58-62.

2. Кулініч Т. В., Жайворонок І. Р. Аналізування фондових індексів, як основних показників розвитку ринку цінних паперів окремих економік світу. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми економіки та управління. 2019. Вип. 3. С. 44-50.

3. Фондові індекси. Мінфін. 2020. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock>

4. Dow Jones - DJIA - 100 Year Historical Chart. 2020. URL: <https://www.macrotrends.net/1319/dow-jones-100-year-historical-chart>.